

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 5. De causa efficiente Sacramentorum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

tandos, & sic de alijs. Addit Suarez eam talem effectum consecutionem non esse infallibilem: quia non est fundata in speciali alicuius Dei promissione, cum de ea nihil constet; sed in comuni lege & efficacia orationis, quæ non habet semper effectum, præsertim quando pro alio funditur. prout docuimus in prima parte lib. 4. num. 63. ex D. Augustino tract. 102. in Ioannem.

CAP. V.

De causa efficiente Sacramentorum.

SUMMARIUM.

32. Triplex causa efficiens Sacramenti, quarum principalis est Deus.
33. Duæ reliquæ, humanitas Christi, & aliquis homo ultra Christum.
34. Ad Sacramenti validitatem non est necessaria in ministrante illud, probitas morum.
35. Malus minister, ut potest verum Sacramentum conferre, potest & eiusdem verum effectum, puta gratiam.
36. Ad Sacramentum perficiendum requiritur in ministro intentio faciendi quod facit Ecclesia.
37. Virtualem eam esse sufficere potest non autem esse tantum habituale.
38. Quæ dicatur actualis intentio: & quod virtualis dicatur dupliciter, quæq; dicatur habitualis.
39. Quatenus ad Sacramenti validitatem sufficiat, aut non sufficiat intentio conditionalis.
40. Intentio faciendi quod facit Ecclesia quæ creditur vera, sed non est, potest sufficere ad Sacramenti validitatem.
41. Quæ peruerfa intentio ministri non impediatur Sacramenti validitatem, & quomodo iudicetur de intentione ad hanc sufficientem.
42. Error in intentione circa personam, non impedit validitatem Sacramenti.

32. **T**riplex quemadmodum Bellarm. notat lib. p. De Sacramentis in genere cap. 23. consideratur à Theologis causa efficiens Sacramentorum: vna principalis, & omnino independens, in qua est potestas autoritatis: altera instrumentalis quidem, sed instrumenti coniuncti, quæ est potestas quædam excellentiæ; & tertia instrumentalis, instrumenti separati, in quo sit potestas ministerialis. Prima autem est solus Deus; certum enim est ipsum esse, qui potest hanc infundere in animam, & characterem in eadem imprimere indelebilem: atque ad tales effectus assumere & eleuare Sacramenta, ut instrumenta: prout notatum est à Soto in 4. dist. 1. quest. 4. art. p. conclus. 3. cum D. Thoma 3. par. questio. 64. art. 1. Vbi aduerte, Deum sicut per omnipotentiam suam potest sine instrumento quicquid libuerit facere: ita etiam posse ad id faciendum, quibus voluerit rebus uti; non quidem vt inuenitur: sed vel vt easdem res commendabiles reddat, vel in eis infinitam suam potentiam ostendat; sicut ostendit, quando luto reddidit cæco visum Ioann. 9. & quando sputo, visum loquendi reddidit muto, Marci 7. vel etiam animorum salutem consulat, prout Sacramentis vtitur ad infundendam in eas diuinam suam gratiam.

33. Altera Sacramenti causa efficiens, est humanitas Christi hypostaticè vnita diuinitati: ratione cuius vnionis, potestas ipsius dicitur potestas excellentiæ; eo quod conueniat illi tanquam diuinitatis instrumento eidem coniuncto; dicitur & ministerialis, eo quod Christus, vt homo, non habeat eam independentem, sed à diuinitate deriuatam ex D. Thom. & Caiet. 3. par. quest. 60. art. 5. & 64. art. 3. Per quam excellentiæ potestatem sunt quoq; à Christo instituta omnia Sacramenta: minime vero ab Apostolis, iuxta definitionem Concilij Tridentini, sess. 7. De Sacramentis in genere, canone primo.

Quæ de re plenius Suarez in tertia parte. D. Thom. to. 3. disp. 2. sect. 1. in seq. sect. secunda disputat. An ab alio, quam à Deo

institui poterint; quod non est præsentis instituti: ad quod sufficit notare nusquam inueniri datam puræ creaturæ talem potestatem: vt satis intelligitur ex memorata definitione Concilij Tridentini: neq; in posterum dandam esse propterea merito credi; quod sicut lex Evangelica ad mundi finem vltimè duratura est, ita & institutio Sacramentorum ipsius semper mansura sit, nec in aliquo mutanda. Eundem authorem qui voluit legat, & Greg. à Valent. tomo. 4. disp. 3. quest. 5. puncto 3. in principio.

Tertia causa efficiens Sacramenti, est, homo, non autem Angelus vel anima humana separata à corpore: quamuis extraordinariè Deus ad tale ministerium eis vti possit, ex D. Thoma 3. par. questio. 64. artic. 7. Namque in sacris libris non alij indicantur Sacramentorum ministri, quam homines, Deique potestas ad conferendam suam gratiam, nulli creaturæ est alligata. Videri possunt Sotus in 4. dist. 1. questio. 5. artic. 7. & Suarez in sequent. disp. 13. sect. 8. Non omnes autem homines, etiamsi Christianos, habere potestatem conferendi omnia Sacramenta, definitum est in Concilio Tridentini, sess. 7. De Sacramentis in genere, canone 10. Id quod aduersus hæreticos propugnat Bellarminus libro 1. capit. 24. & 25. De Sacramentis in genere. Nota vero pro praxi in Baptismo quidem sufficienter ad Sacramenti validitatem quemlibet hominem posse ministrum esse; sed in Eucharistia, Poenitentia, & Extrema vnctione posse solum Sacerdotem, & in Confirmatione, ac Ordine (saltem ordinariè) solum Episcopum, atque in Matrimonio eos qui illud contrahunt: prout in sequentibus exponetur proprijs locis. Adhæc (excepta Eucharistia, & matrimonio) persona Sacramentum ministrans, vt ipsum validum sit, debet diuersa ab ea cui ministratur; quod etiam patebit in sequentibus; & sine controuerfia receptum esse notat Gregorius à Valentia in antememorato puncto tertio, column 3.

Iam quod ad eandem Sacramentorum validitatem non sit in ministro illorum, necessaria probitas vitæ, patet ex Concilio Tridentini, sess. 7. De Sacramentis in genere can. 12. & ex alijs quæ habent Bellarmin. in sequenti capit. 26. & Suarez in eadem disputat. 13. sect. 4. Rationem hanc attigisse sufficit: quod minister Sacramentorum operetur virtute Dei, qui datam potestatem non aufert ab eo, propter eius peccata: quandoquidem potestas eius non est gratia gratum faciens, sed gratia gratis data: utpote quæ in utilitatem aliorum datur potius, quam in utilitatem accipientis. Atque istud locum habet in Sacramentis omnibus, & in quocunque genere peccati: siue ipsum sit contra charitatem, siue contra fidem. Quæ doctrina est D. Thomæ 3. par. questio. 64. artic. 5. & 9. communiter recepta: adeo vt quantumcunque minister iniquus sit, vel hæreticus, conferat verum Sacramentum, si ad sint cætera, quibus Sacramentum perfici, antea ex Concilio Florent. retulimus initio tertij capit. Videri possunt auctoritates, & argumenta quæ habet Greg. à Valent. in eodem puncto 3. col. 13. & tribus sequentibus.

Porro sicut malus minister confert verum Sacramentum, ita etiam confert effectum veri Sacramenti: gratiam, inquam, gratum facientem: nisi suscipiens ponat obicem, de quo in sequent. cap. Namque Sacramenta eam gratiam conferre non ponentibus obicem, definitur in Concilio Tridentini, sess. 7. De Sacramentis in genere can. 6. & 7. Neque enim requiritur probitas ministri ad eam consequendam sicut nec sanitas medici ad consequendam sanitatem sumpptione potionis: cum à Deo detur ex vi Sacramenti: non autem ex dispositione ministri: quia accidentale est Sacramentum, ministrum ipsum bonum esse, vel malum: sicut & potionis, medicum à quo ministratur sanum esse, vel ægrum: aut aquam, qua horti irrigantur, in eos deriuari, per canales lapideos, aut ligneos, ex capit. Si iustus fuerit, 1. quest. 1. & ex capit. Romanus Pontifex, De consecrat. dist. 4. Attamen, vt Caietanus & ceteri cum D. Thoma 3. par. questio. 64. artic. 1. ad 2. annotant, probitas ministri alio nomine inuare potest: nimirum à Deo impetrando suscipienti bonum motum liberi arbitrij, quo disponatur ad recipiendam maiorem gratiam. Quod intellige de suscipiente adulto: quia

infantes non possunt habere talem motum: ideoque nec potest illi tale augmentum impetrari: vt ibidem notat Caletan. Itemque impetrando eidem adulto, vt tollat obicem impediendum Sacramenti sanctum effectum: atque vt ipsius deuotio augeatur in Sacramenti susceptione. Restat dicendum de intentione quae cum legitima potestate requiritur in Sacramentorum ministerio, vt valide ea conferat: ad quam spectantia pro praxi aliquot decurrentis comprehendemus.

Documenta de intentione requisita in Sacramenti ministerio.

Primum est, Nominis intentionis hoc loco solum intelligi voluntatem perficiendi Sacramentum. Quam requirit ad Sacramenti validitatem post ceteros scholasticos, qui in eo continentur, late probat Suarez in citata disput. 13. sect. 2. vt & Bellarm. in lib. 1. De Sacramentis in genere cap. 27. & 28. Nobis sufficere potest aperta definitio Concilij Florentini in instructione Armenorum, qua inter ea, quorum si aliquod desit, Sacramentum non perficitur: personam ponit ministrum, Sacramentum ipsum conferentis, & in intentionem eiusdem, faciendi quod facit Ecclesia: Concilij item Tridentini. De Sacramentis in genere can. 11. cuius verba haec sunt: Si quis dixerit in ministerio, dum Sacramenta conficiuntur, & conferuntur, non requiritur intentionem saltem faciendi quod facit Ecclesia, anathema sit. Accidit quod Deus talis ministerio utatur, tanquam constituto super familiam suam fidelem, prudentique seruo: qui per rationem & voluntatem, seu sciens & volens (quod fidelitas & prudentia de se exigunt) applicet formam Sacramenti super debitam materiam, cum ad spirituale subsidium animarum opus fuerit. Hoc enim indicatum videtur per illud Matth. 24. Quis est fidelis seruus & prudens, quem constituit dominus super familiam suam, vt det illis cibum in tempore? Accedit etiam quod aliqui si Sacerdos somnians, vel ebrius, vel mente captus proferret verba consecrationis super debitam materiam, consecraret; quod absurdum est. Quemadmodum legitur contingit, vt si dominus noluerit inire contractum, nisi per voluntatem sui ferui, contractus nullus est tali voluntate non concurrente: sic in re proposita accidit, vt non nisi concurrente ministerio intentione faciendi quod Christus instituit, Sacramentum sit nullum: quandoquidem voluntas Christi est, secundum intentionem ministerii ad se instituti Sacramenta operari: vt Paludanus in 4. distinct. 6. questio. 2. sub finem, probat per illud Matthaei 16. Quodcunque ligaueris super terram, erit ligatum & in caelis, & in sequ. cap. 18. Quaecumque alligaueritis super terram erunt ligata & in caelis.]

Secundum documentum est, Consultum quidem esse vt in collatione Sacramenti habeatur particularis intentio, puta conferendi Baptismum ad Christum institutum, quod confert Ecclesia: absoluen- di a peccatis potestate relicta ad Christum in Ecclesia; & sic de ceteris: nihilominus sufficere ad Sacramenti validitatem vt habeatur intentio vniuersalis faciendi quod facit Ecclesia: quemadmodum patet ex ante memorata definitione Conciliorum Florentini & Tridentini.

Tertium documentum est, Quamuis danda sit opera (quod D. Thomas monet 3. part. quest. 64. artic. 8. in fine) vt intentio sit actualis; ad validitatem tamen Sacramenti, sufficere posse vt sit virtualis: non vero, quod tantum sit habitualis. Hoc Bellarm. in antecitato cap. 27. probat. Quia non est in nostra potestate (iuxta illud Psal. 39. Cor meum dereliquit me) quin distrahatur aliquando nostra cogitatio, etiam dum sanctissimas actionibus occupamur: quod quidem cum accidit, necesse est vt in nobis cesset actualis intentio illas prosequendi. Et cum intentio habitualis sit in dormiente, vel ebrio, si ea sufficeret ad Sacramentum, ipsum posset ab illo valide perfici, quod absurdum est: quoniam id esset ipsum casu perfici, non autem humano modo eius deliberatione. Itaque procedit, vt habet Suarez in eadem disput. 13. sect. 3. dicto primo: etiam si quis voluntarie inebriaretur, sciens se in eo statu prolaturum verba Sacramentalia; vt verba

consecrationis super debitam materiam, nempe super panem: & habiturum voluntatem conficiendi corpus Christi: imo etiam si antea habuisset intentionem id tunc agendi: quia neque cum his conditionibus, talis prolatio exercetur imperio voluntatis deliberatae, sed naturali quodam impetu.

Porro intentio actualis hic dicitur, quando quis expresse cogitat, & vult facere, quod Christus facit, & Ecclesia. Habet vero eadem intentio quamdam latitudinem; positam in eo, quod contingat illud ipsum, vel magis, vel minus distinet cogitare, & velle; quandoquidem siue ministrans Sacramentum cogitet tantum de Christo, siue tantum de Ecclesia, siue de ipso Sacramento secundum se, siue de eo quod fit ab alijs ipsum ministrantibus; siue de horum pluribus, siue de omnibus simul, intentio eodem recidit: nempe vt sit faciendi in administratione Sacramenti, id quod Christus facit & Ecclesia. Quod idem habet Greg. à Valent. 3. disp. 3. quest. 5. puncto 3. col. 10.

Virtualis vero intentio dicitur dupliciter; vno modo de ipsa actuali intentione, quatenus etiam non adfit praesens obiectationem mentis, vi illius tamen minister Sacramenti exequitur actum Sacramentalem: v.g. baptizat, consecrat, & sic de ceteris. In qua executione, tanquam causa in suo effectu, manens virtute, intentio virtualis dicitur: tamdiuque perseverat, quamdiu actiones eam sequentes, ideo fiunt quod ipsa praecesserit: id enim est illas virtute ipsius ferri. Durat autem, vt inquit Suarez in fine sequentis dicti 2. donec executio illa finiatur, reliqua intentio obtineatur; aut donec per contrariam intentionem, aut per superueniens impedimentum interrumpatur, in quo casu necessaria erit noua voluntas, vt interrupta actio rursus inchoetur, aut continuetur.

Altero modo intentio virtualis dicitur, quae ex natura sua, vel ex Ecclesiae institutione comprehenditur sub altera intentione cum qua sic coniuncta est, vt ea praesente, censetur ipsa quoque adesse. Illa scilicet ratione, qua votum castitatis comprehenditur sub Subdiaconatu, vt eo ipso, quod quis vult ad hunc promoueri, censetur velle consentire in votum perpetuae castitatis seruanda. Sic igitur eo ipso, quod Sacerdos vult secundum Sacerdotum consuetudinem induere vestes Sacerdotales, habet virtutalem intentionem celebrandi Missam. Quia enim induere vestes Sacerdotales medium est ab Ecclesia institutum ad Missae celebrationem, fit vt in tali actione induendi, comprehendatur virtualiter actio celebrandi: & in intentione induendi, intentio celebrandi: donec adhibeatur actus contrarius, per quem haec tollatur. Atque huiusmodi quoque intentionem virtutalem ad Sacramentum sufficere dicendum est; alioquin dicendum erit (prout tangit D. Thomas in 4. distinct. 1. questio. 5. art. 8. col. antep.ultima) multos Sacerdotes non consecrare, nec alia Sacramenta conficere: qui nunquam in vita sua expresse cogitarunt, aut intenderunt facere quod facit Ecclesia.

Habitualis denique intentio dicitur inclinatio quaedam, seu promptitudo nata ex habitu infuso, vel acquisito; quibus potest etiam in dormiente inesse. Aduerte autem obiter D. Thomam in cit. art. 8. ad 3. habitualement pro virtuali dixisse: cum voluit eam sufficere ad Sacramenti validitatem, prout notant ipsius interpretes. Vide Greg. à Valent. loco paulo antecitato.

Quartum documentum est: ad validitatem Sacramenti requiri, vt intentio ministerii sit absoluta, vel conditionalis aequalens absoluta. Hoc probat loco cit. Suarez dicto 3. quia conditionalis voluntas quamdiu talis est, manet suspensa, nihilque operatur. Ergo sola intentio absoluta potest efficax esse ad perficiendum Sacramentum. Tunc autem intentio conditionalis aequalens absoluta, cum id quod sub conditione intenditur, fuit, vel est re ipsa, sicut tunc intenditur; prout Suarez ipse plenius declarat, bene eandem ad Sacramentum perficiendum sufficere, probans ex eo proxime, quod ius approbet formam illam Baptismi, si non es baptizatus, ego te baptizo. Ita vt verum baptisma sit cum ea conditionali intentione collatum, si reuera is qui baptizandus proponitur non iam sit baptizatus.

38.

39.

NAL
ctis
Pan

Vbi aduertitur, quod idem admonet, talem intentionem conditionalem posse interdum exterius signo aliquo exprimi, & interdum sola mente concipi; neutro modo autem adhiberi debere sine causa necessaria saltem probabiliter: quia in Sacramentorum administratione intentio debet esse determinata, quoad fieri potest. Aduerte etiam, quod adhuc idem plenius docet, intentionem conditionalem de futuro (v. g. *Sire sit ueris ablata*) uisquam sufficere a Sacramentum: quia suspendit presentem intentionem, faciens ut minister absolute non habeat hinc & nunc uoluntatem perficiendi Sacramentum. Quare non proficitur tunc, ob defectum intentionis; neq; postea, si conditio impleatur, consequetur suum esse; quandoquidem tunc deerunt materia & forma, ex quibus Sacramentum ipsum confici debet.

40. Quintum documentum (quod Bellarm. tangit in antecitato c. 27. vers. *Præter quod*) est, sufficere ad validitatem Sacramenti si minister intendat facere quod facit aliqua Ecclesia particularis: dummodo eam putet veram: argumento cap. Sicut ficti, i. quæst. 1. ita ut necessarium non sit, ut intendat facere quod facit Romana Ecclesia: sufficiat uero ut intendat facere quod Lutherana, aut Caluiniana Ecclesia facit, si putet eam esse veram Ecclesiam, quantumcumq; reuera sit ficta. Ratio est: quod eo non obstante, uirtute uelit facere id quod uera Ecclesia facit: etiam si erret in discernendo quamnam ea sit, neq; error speculatiuus circa ueram Ecclesiam, ut nec circa vim & efficaciam, aut effectum, aut institutionem Sacramenti, huius validitatem tollit ex parte ministri: sed solum defectus intentionis faciendi quod facit uera Ecclesia. Atq; ita tenetur validum esse baptismum hereticorum, & schismaticorum: itemq; ordinationem, & Eucharistiæ consecrationem ab eis factam: dummodo cum prædicta intentione concurrant materia & forma Sacramenti, atq; potestas ministri.

41. Sextum documentum est sumptum ex D. Thoma 3. par. quæst. 64. art. 10. Validitatem Sacramenti non impediri ex eo, quod minister illius non specialem eius finem, nempe *Dei gratiam*, & peccatorum remissionem sibi proponat: sed potius malum aliquem habeat sibi propositum. Pro quo facit cap. Non illud De consec. distinct. 4. Adde neq; ex eo, quod uelit iocari: dummodo (ut Athanas. ap. uero contigit, de quo in cap. *Spiritus sanctus* 1. quæstio. 1.) uelit Sacramentum uere conferre: etiam si accipiat eam collationem pro materia ludi, & oblectationis. De qua Bellarm. in seq. cap. 28. Et probatur: quia ob tales circumstantias, non deest sufficiens intentio faciendi quod facit Ecclesia, illæque accidentales sunt Sacramenti.

Ultimum documentum est, adhuc sumptum ex D. Thoma 3. par. quæst. 64. art. 8. ad 2. de quo Sotus in 4. dist. 1. quæst. 5. art. 8. Ut ex parte intentionis ministri iudicetur Sacramentum non esse inualidum, sufficere si illam exterius exprimat, integram formam uere proferendo super debitam materiam: nisi de eiusdem ministri contraria intentione constet: nimirum qui apprehenditur, quod uerba fidei protulerit, irridere uolens: uel odio, uel metu impulsus. Quo casu non est uerum Sacramentum, nec prodest suscipienti: qui tamen ignorans eam fictionem excusabitur à peccato.

42. Restat dubium, de quo Sotus in eod. art. 8. sub finem, & Suarez in 3. disput. 13. sectionis 3. in fine. An error in intentione circa personam, reddat Sacramentum inualidum: v. g. si quis intendat ordinare filium Petri, & is quæ ordinat sit filius Pauli, uel Sacerdos intendat baptizare masculum, & baptizat femellam. Ad quod respondendum est, validum esse Sacramentum: dummodo minister intendat eum quem presentem habet uel ordinare, uel baptizare. Ratio est: quia tunc præter, minister intentionem applicat determinatè ei quem habet presentem: nisi forte intentionem expressam haberet excludendi quemcumq; alium ab eo, quem expresse intendit: hoc est, non alium re ipsa, quam v. g. Petri filium, ordinare: uel nullo modo baptizare femellam; prout post Syluest. in uerbo *Baptismus* 3. §. vii. Sotus habet loco cit. Secus tamen est de matrimonio, ut id. Sotus ex D. Thom. addit, quia error in persona, reddit illud inualidum. Iniurium enim esset, facere ut quis arduissimo illo uinculo illam sibi copularet, cuius non habuit affectum. De qua re dicendi alius datur accommodatior locus.

CAP. VI.

De effectibus Sacramenti

SUMMARIUM.

- 43 Effectus præcipui Sacramentorum, gratia gratum faciens & character: quidq; illa sit.
 44 Omnia Sacramenta nouæ legis conferre possunt secundam gratiam: non item primam omnia simili modo.
 45 Omnia tamen suo modo possunt.
 46 Quid sit Sacramenta conferre gratiam ex opere operato.
 47 In singulis Sacramentis gratia specialis confertur, & qualis.
 48 Quid sit character Sacramentalis, & quorum Sacramentorum sit.
 49 Triplex officium illius, & quod sit indelebilis.

Res hæc nec paucis potest pro dignitate tractari, nec diutius in ea immorari esse nostri institui. Contenti erimus nonnulla quasi delibare pro rudi cognitione, qua saltem Sacerdotes imbutos esse oportet, & maxime propter frequentem mentionem, quæ de talibus effectibus habebitur in sequentibus.

Ij autem sunt duo maximè notabiles: gratia gratum faciens, & character: de quibus aduersus hæreticos late Bellarm. toto lib. 2. De Sacramentis in genere, & Gregorius à Valent. tomo 4. disp. 3. quæst. 3. & 4. atq; accommodatè ad scholasticum institutum copiose Suarez in tertiam par. D. Tho. tom. 3. disp. 7. & quatuor sequentibus.

De gratia gratum faciente.

SECTIO PRIOR.

Atque de priore, gratia inquam gratum faciente, sciendum nobis est primo, certum esse de fide ex Concil. Florent. in instruct. Armenorum, & ex Concil. Trident. sess. 7. De Sacramentis in genere, can. 6. & 7. Sacramenta nouæ legis significare & continere gratiam gratum facientem: eamq; conferre omnibus ea suscipientibus non ponentibus obicè. Nomine autem gratiæ gratum facientis significatur habitus supernaturalis infusus animabus nostris ex Dei dono, quo ei reconciliamur, & ad suam amicitiam admittimur: ita ut inde formaliter sancti & iusti simus, ac secundum spem hæredes uitæ æternæ, ex Concil. Trident. sess. 6. De iustificatione, capit. 7. uel ij qui ijm iusti sunt, & sancti, magis iusti & sancti efficiuntur. Ideo enim solet eadem gratia distingui in primam & secundam: ut illa sit quæ datur existenti in statu peccati uel originalis, ut cum baptizatur infans, adhuc carens usu rationis: uel actualis peccati mortalis: ut cum is absoluitur, qui de peccatis commissis habet quidem dolorem ad Sacramentum penitentiae sufficientem, non tamen ita perfectum, ut cum habere satis sit ad exeuendum à peccato, sine actuali susceptione Sacramenti; quod dici solet, attritum solummodo facere, non autem contritum. Gratia uero secunda sit, quæ datur iam existenti in statu gratiæ: facta additione noui gradus eiusdem gratiæ, ad priorem iam habitum.

Sciendum est secundo, certum esse omnia Sacramenta nouæ legis posse conferre secundam gratiam, seu augmentum gratiæ, quando suscipientem inueniunt iam in gratia constitutum. Nam, ut ante habitum est, omnia uim habent conferendi gratiam non ponenti obicè. Ille uero si quis alius, non ponit obicem; quia iam constitutus in gratia, Sacramentum suscipit. Cumq; talis non accipiat primam gratiam, utpote qui iam habet illam: sane accipiet secundam, seu gratiæ augmentum. Ad primam autem gratiam conferendam non omnia Sacramenta per se, & ex propria, specifica; sua ratione instituta esse certum est: prout notat Suarez in cit. disputat. 7. sect. 2. non longe ab initio. Et patet: quia id quidem baptismus & penitentia conuenit, tanquam per se institutionis ad peccati mortalis remissionem, seu impij iustificationem, quæ iuxta definitionem Concilij Trident. sess. 6. cap. 7. sine gratiæ infusione non fit: cæteris tamen non conuenit. Nam si nec ad quos per se instituitur, id non important. Sunt enim, Con-